

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 64

din 2 octombrie 2023

Dosar nr. 1.796/1/2023

Eleni-Cristina Marcu — președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului

Constantin Epure — judecător la Secția penală

Maricela Cobzariu — judecător la Secția penală

Dan-Andrei Enescu — judecător la Secția penală

Lia Savonea — judecător la Secția penală

Oana Burnel — judecător la Secția penală

Valentin-Gheorghe Chitidean — judecător la Secția penală

Simona Elena Cîrnaru — judecător la Secția penală

Ilie-Iulian Dragomir — judecător la Secția penală

1. Pe rol se află Dosarul nr. 1.796/1/2023, având ca obiect sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 3.556/103/2022/a1, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„Dacă punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală?”, respectiv

„Dacă în procedura prevăzută de articolul 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, precum și de articolul 150 alin. (5) din Codul de procedură penală, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, aceste dispozitii legale instituind o procedură specială derogatorie de la dispozițiile art. 139 din Codul de procedură penală, în cauză existând un mandat de supraveghere tehnică, emis anterior în temeiul acestor din urmă dispoziții.”

2. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală și ale art. 34 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023.

3. Ședința a fost prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Eleni-Cristina Marcu.

4. Conform dispozițiilor art. 36 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, la ședința de judecată a participat domnul Costin Cristian Pușcă, magistrat-asistent în cadrul Secțiilor Unite.

5. Judecător-raportor a fost desemnat, conform prevederilor art. 476 alin. (7) din Codul de procedură penală, doamna judecător Lia Savonea, judecător în cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

6. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de doamna procuror Ecaterina Nicoleta Eucarie.

7. Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, învederând obiectul Dosarului nr. 1.796/1/2023 aflat pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

8. De asemenea, a menționat că la dosarul cauzei au fost transmise puncte de vedere de către curțile de apel, Facultatea de Drept a Universității de Vest din Timișoara, Facultatea de Drept a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

9. În continuare, s-a învederat că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, care a fost înaintat părților, potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală.

10. Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, constatând că nu sunt cereri sau excepții de formulat, a solicitat doamnei procuror să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema supusă dezbaterii în Dosarul nr. 1.796/1/2023.

11. Reprezentantul Ministerului Public a solicitat respingerea sesizării, ca inadmisibilă, nefiind îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală.

12. Cu privire la prima întrebare, doamna procuror Ecaterina Nicoleta Eucarie a apreciat că dispozițiile art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală sunt clare, neechivoce, iar sesizarea nu privește interpretarea acestui text de lege, ci aplicarea lui, în concret, la circumstanțele cauzei, operațiune ce este exclusiv în competența instanței de judecată.

13. Răspunsul la prima întrebare presupune stabilirea și analizarea în concret de către completul sesizat să pronunțe hotărârea prealabilă a activităților efectiv realizate în cadrul punerii la dispoziție a infrastructurii necesare de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor.

14. În același sens a argumentat și Curtea Constituțională în considerentele Deciziei nr. 439 din 6 octombrie 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1230 din 21 decembrie 2022), respectiv că analiza modalității de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică și stabilirea incidenței nulității absolute în acest caz sunt chestiuni ce intră în competența judecătorului de cameră preliminară sau a instanței judecătorești, după caz, în condițiile legii.

15. Doamna procuror a mai susținut că nu este îndeplinită nici condiția referitoare la existența unei veritabile chestiuni de drept care să necesite o dezlegare cu valoare de principiu din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție, problema de drept ne reprezentând gradul de dificultate necesar care să impună

intervenția instanței supreme prin pronunțarea unei hotărâri prealabile.

16. Astfel, în esență, prima întrebare urmărește definirea sintagmei „punere în executare” a mandatului de supraveghere, din conținutul dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, însă semnificația acestei sintagme nu comportă o dificultate veritabilă, în contextul deciziilor pronunțate de Curtea Constituțională în această materie, făcând trimitere la Decizia nr. 51 din data de 16 februarie 2016 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 14 martie 2016), în care Curtea Constituțională reține că „activitatea de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică prevăzută de art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală este realizată prin acte procesuale/procedurale”.

17. În acest context, reiese cu claritate din interpretarea realizată de Curtea Constituțională faptul că activitatea de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, în sensul dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, presupune întocmirea de acte procesuale/procedurale care sunt în competența exclusivă a organelor de urmărire penală și sunt supuse rigorii dispozițiilor art. 281 alin. (1) lit. b¹) din Codul de procedură penală.

18. De asemenea, activitatea de punere în executare este distinctă de activitatea de sprijin/suport/concurs tehnic ce nu face obiectul de reglementare al dispozițiilor legale menționate.

19. Astfel, instanța de trimitere, atunci când analizează dacă în cauza penală cu care a fost sesizată mandatele de supraveghere tehnică au fost puse în executare de către alte organe decât organele de urmărire penală, trebuie să verifice dacă au fost întocmite de către alte organe decât organele de urmărire penală acte procesuale sau procedurale care fundamentează probatoriul obținut.

20. Accesul nemijlocit și independent al organelor de urmărire penală la sistemele tehnice ale infrastructurii Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații este reglementat de dispozițiile art. 8 alin. 2 teza a II-a din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, dispoziții în vigoare și în prezent.

21. În aplicarea dispozițiilor art. 8 alin. 2 teza a II-a din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, structurile specializate ale organelor de urmărire penală sunt conectate direct la sistemele tehnice din cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor, utilizează aplicațiile informatice de interceptare specifice, realizează managementul țintelor, al mandatelor de supraveghere tehnică și al utilizatorilor conectați la sistem, direcționează semnalul interceptat și/sau recepționat către/de către structuri stabilite de Ministerul Public, exportă produsul interceptării prin intermediul aplicațiilor informatice specifice, exploatează traficul interceptat exclusiv din locațiile proprii și prin intermediul personalului specializat desemnat la nivelul fiecărei autorități judiciare.

22. Astfel, organele de urmărire își marchează în sistemul centralizat criteriile de interceptare proprii, accesează în mod exclusiv conținutul interceptărilor efectuate și pot să își exporte pe serverele proprii traficul interceptat.

23. Activitatea angajaților Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor constă doar în menținerea în parametrii optimi de funcționare a echipamentelor și sistemelor aferente funcției de interceptare.

24. Aplicând aspectele statuate de Curtea Constituțională, în absența actelor procesuale/procedurale care atestă participarea angajaților Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor

la procedeul probatoriu și obținerea probelor specifice, activitatea acestora, constând exclusiv în asigurarea accesului nemijlocit și direct al organelor de urmărire penală la sistemele de interceptare, nu poate constitui o punere în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, în sensul dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală.

25. În ceea ce privește cea de-a doua întrebare, doamna procuror a susținut că nu este îndeplinită condiția de admisibilitate referitoare la existența unei veritabile probleme de drept din perspectiva necesității ca interpretarea să privească o dispoziție legală *in abstracto*, respectiv o dezlegare cu valoare de principiu, nu rezolvarea implicată a unor particularități care țin de fondul cauzei.

26. A mai susținut că o întrebare identică a mai fost adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept respingând ca inadmisibilă sesizarea, prin Decizia nr. 20 din 13 aprilie 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 526 din 27 mai 2022).

27. În cauza penală în care a fost ridicată din oficiu chestiunea de drept ce face obiectul prezentei sesizări a instanței supreme situația este identică, singura diferență fiind aceea că procurorul a autorizat folosirea investigatorilor cu identitate conspirată, și nu a colaboratorului, dar ambele categorii de persoane, investigatorii și colaboratorii, sunt prevăzute de același articol, respectiv art. 148 din Codul de procedură penală.

28. Astfel, argumentul care a determinat respingerea ca inadmisibilă a sesizării prin Decizia nr. 20 din 13 aprilie 2022, respectiv că prin întrebarea formulată instanța de trimitere nu solicită interpretarea unor dispoziții legale *in abstracto*, ci pronunțarea asupra unei chestiuni concrete, ce ține de fondul contestației cu care a fost investită, își găsește aplicabilitatea și în prezenta sesizare.

29. Cu privire la fondul acestei chestiuni, doamna procuror a susținut că supravegherea audio-video sau prin fotografiere și utilizarea investigatorului se completează. Utilizarea colaboratorului sau investigatorului nu derogă de la prima.

30. Astfel, supravegherea tehnică poate fi realizată prin montarea dispozitivelor de înregistrare pe orice suport fix sau mobil, iar această supraveghere poate fi video, audio sau prin fotografiere. De asemenea, supravegherea se mai poate realiza prin purtarea unor astfel de dispozitive de către investigatorul sub acoperire sau cu identitate reală sau colaborator. Practic este aceeași metodă specială care nu poate să fie folosită decât dacă a fost autorizată printr-o ordonanță a procurorului.

31. În acest context, a apreciat că utilizarea ulterioară a investigatorului pentru același tip de supraveghere, în aceleași limite și împrejurări, nu mai necesită emiterea unui nou mandat de supraveghere de către judecătorul de drepturi și libertăți.

32. *Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, doamna judecător Eleni-Cristina Marcu, a acordat cuvântul membrilor completului, în situația în care au întrebări de formulat.*

33. *Constatând că nu sunt întrebări de formulat de către membrii completului, președintele formațiunii de judecată, doamna judecător Eleni-Cristina Marcu, a declarat dezbaterea închisă și a reținut dosarul în pronunțare.*

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,

Asupra chestiunilor de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

34. Prin Încheierea din data de 8 iunie 2023, Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, în baza art. 475 din Codul de procedură penală, a sesizat Înalta

Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„Dacă punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, de către C.N.I.C. din cadrul S.R.I., în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală?”

„Dacă în procedura prevăzută de articolul 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, precum și de articolul 150 alin. (5) din Codul de procedură penală, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, aceste dispoziții legale instituind o procedură specială derogatorie de la dispozițiile art. 139 din Codul de procedură penală, în cauză existând un mandat de supraveghere tehnică, emis anterior în temeiul acestor dispoziții?”

II. Expunerea succintă a cauzei

35. Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie este investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea contestațiilor formulate de contestatoarele-înculpate G.D. și M.C. împotriva Încheierii nr. 243/CP din data de 25.11.2022, pronunțată de judecătorul de cameră preliminară din cadrul Tribunalului Neamț în Dosarul nr. 3.556/103/2022/a.1.

36. Prin încheierea contestată s-a dispus, în temeiul art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, respingerea ca nefondată a cererilor și excepțiilor formulate de inculpații G.D. și M.C. referitoare la legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală în Dosarul nr. 1.056/P/2022 al Parchetului de pe lângă Tribunalul Neamț.

37. În temeiul art. 346 alin. (2) din Codul de procedură penală, s-a constatat legalitatea sesizării instanței cu Rechizitoriul nr. 1.056/P/2022 din 2.09.2022 al Parchetului de pe lângă Tribunalul Neamț, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și s-a dispus începerea judecării în Dosarul nr. 3.556/103/2022, privind pe inculpații C.M.D., G.D. și M.C.

38. Pentru a se dispune astfel, s-au reținut, în esență, următoarele:

39. În ceea ce privește probele obținute prin intermediul investigatorilor sub acoperire XX, YY, ZZ și AA se susține că aceștia ar fi depășit cadrul oferit de ordonanțele procurorului prin care ei erau autorizați doar la activități care se înscriu în sfera faptelor similare laturii obiective a infracțiunii de dare de mită, provocând la săvârșirea unor infracțiuni de fals informatic. Contrar susținerilor inculpatei, judecătorul de cameră preliminară nu a reținut depășirea limitelor pentru care s-a autorizat folosirea investigatorilor, iar presupusa comitere a infracțiunilor de fals informatic nu poate fi în vreun fel considerată ca fiind determinată sau susținută de o conduită activă a investigatorilor. În consecință, judecătorul de cameră preliminară nu a identificat vreo constrângere morală ce ar fi fost exercitată de către investigatorii cu identitate protejată față de presupusele acte de introducere de date nerezale în sistem.

40. Inculpata M.C., la rândul său, a susținut că investigatorii cu identitate protejată ar fi avut o atitudine provocatoare, prin care nu ar fi urmărit să afle adevărul, ci să provoace. Analizând ordonanțele prin care procurorul a dispus autorizarea investigatorilor cu identitate conspirată, precum și activitățile efectuate în concret de aceștia, judecătorul de cameră preliminară a reținut în primul rând că investigatorii sub acoperire utilizați în cauză s-au mărginit în activitățile efectuate la limitele pentru care au fost autorizați prin ordonanțele

procurorului, fără a incita la comiterea de către persoanele trimise în judecată de infracțiuni care, în absența activităților investigatorilor, nu ar fi fost comise.

41. Judecătorul de cameră preliminară a constatat că, deși inculpații nu erau cunoscuți cu antecedente penale, la momentul autorizării investigatorilor cu identitate conspirată, organul de urmărire penală avea date cu privire la potențiala implicare a lor și a altor persoane în legătură cu a căror presupuse activități au fost autorizați investigatorii, iar operațiunile au fost autorizate, cu respectarea dispozițiilor legale, în vederea culegerii de date și informații în legătură cu infracțiunile de luare de mită ce ar fi fost săvârșite de mai multe persoane, inclusiv inculpații din prezenta cauză. De asemenea, a reținut că activitățile investigatorilor cu identitate conspirată au fost eminentamente pasive și, așa cum a arătat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Ludi împotriva Elveției* (15.06.1992), „din momentul în care acuzatul își dă seama că îndeplinește un act ce cade sub incidența legii penale, își asumă riscul de a întâlni un funcționar al poliției infiltrat și care încearcă în realitate să îl demaște”.

42. *Împotriva Încheierii penale nr. 243/CP/23.11.2022, pronunțată de judecătorul de cameră preliminară din cadrul Tribunalului Neamț, au formulat contestație inculpatele G.D. și M.C.*

43. În motivarea contestației s-a susținut nelegalitatea folosirii de către colaborator a dispozitivelor tehnice, în lipsa „sesizării” judecătorului de drepturi și libertăți și a emiterii unui mandat. A subliniat că procedura privind utilizarea colaboratorului este clar și strict reglementată sub controlul procurorului, respectiv al judecătorului de drepturi și libertăți, care chiar dacă reprezintă o metodă specială de cercetare; totuși, când presupune și o participare la punerea în executare a unei metode de supraveghere, controlul judecătorului trebuie exercitat, câtă vreme, în toate cazurile, acesta se efectuează sub controlul judecătorului.

44. La termenul din data de 8 iunie 2023, Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie a constatat îndeplinite toate cerințele de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală și a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile prin care să se statueze asupra problemelor de drept expuse în preambulul prezentei decizii.

45. În baza art. 476 alin. (2) din Codul de procedură penală s-a dispus suspendarea cauzei până la pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a deciziei privind chestiunile de drept supuse dezlegării.

III. Punctul de vedere al completului care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

46. Instanța de trimitere, subsecvent prezentării istoricului cauzei și a dispozițiilor legale incidente în cauză, a apreciat că, pentru soluționarea căilor de atac declarate, este necesară lămurirea chestiunilor de drept prezentate.

47. S-a considerat că, pentru a verifica legalitatea interceptărilor și înregistrărilor convorbirilor, comunicărilor telefonice din dosar, trebuie să se analizeze, printre altele, și modalitatea de punere în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, inclusiv competența funcțională și materială a organelor care au procedat la punerea în executare, în concret, a supravegherii tehnice, care, conform art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, pot fi procurorul, organul de cercetare penală sau lucrătorii specializați din cadrul poliției.

48. Judecătorii de cameră preliminară ai Curții au constatat că în cursul urmăririi penale s-au făcut de către procuror propuneri de supraveghere tehnică, acestea fiind încuviințate de judecătorul de cameră preliminară de la Tribunalul Neamț,

prin încheierile nr. 147/UP/22.11.2021, nr. 158/UP/16.12.2021, nr. 5/UP/14.01.2022, nr. 13/UP/11.02.2022, dispunându-se, conform 140 din Codul de procedură penală și art. 138 alin. (1) lit. a), c) și d) din Codul de procedură penală, interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice efectuate de inculpatele G.D. și M.C., precum și de alte persoane, emițându-se mandatele de supraveghere tehnică nr. 299/UP/22.11.2021, nr. 300/UP/22.11.2021, nr. 327/UP/2021, nr. 328/UP/2021, nr. 2/UP/2022, nr. 3/UP/2022, nr. 4/UP/2022, nr. 16/UP/2022, nr. 17/UP/2022, nr. 18/UP/2022, a căror perioadă a fost ulterior prelungită prin încheierile judecătorului. Ulterior, prin ordonanțele emise în datele de 16.12.2021, respectiv 10.01.2022, procurorul a autorizat utilizarea investigatorilor cu identitate conspirată pentru a obține fotografii sau înregistrări audio-video în baza mandatelor de supraveghere tehnică anterior emise în cauză.

49. S-a menționat că procurorul a omis sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii unui nou mandat de supraveghere tehnică în privința investigatorilor, iar exclusiv în baza autorizării dispuse de procuror, investigatorii au realizat activități de înregistrare a discuțiilor purtate cu inculpații, care au fost redată prin procesele-verbale existente la dosarul cauzei, procese-verbale care au fost invocate ulterior ca mijloace de probă în rechizitoriu în susținerea acuzațiilor ce se aduc, contestate în procedura camerei preliminare de către inculpata G.D. în mod expres și de inculpata M.C. într-o manieră generală, aceasta invocând nulitatea urmăririi penale.

50. De asemenea, la solicitarea instanței, Parchetul de pe lângă Tribunalul Neamț a comunicat prin Adresa nr. 129/VIII/1/2023 că „punerea în executare a măsurilor de supraveghere tehnică constând în interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicație la distanță, autorizate în Dosarul nr. 696/P/2021 al Parchetului de pe lângă Tribunalul Neamț, s-a realizat în mod autonom, exclusiv prin personal propriu, direct, nemijlocit și independent, prin intermediul echipamentelor tehnice terminale deținute și utilizate de către structurile de operațiuni speciale, conectate la sistemele tehnice ale Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în conformitate cu prevederile O.U.G. nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal, respectiv art. 8 alin. 2 teza a II-a din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații”.

51. Astfel, pentru verificarea legalității modalității concrete de punere în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, vizând interceptările și înregistrările convorbirilor/comunicațiilor telefonice, în prezenta cauză, este necesară lămurirea chestiunii de drept anterior menționată.

52. *Punctul de vedere al completului de judecători de cameră preliminară al curții de apel cu privire la prima chestiune de drept este în sensul că punerea la dispoziție a infrastructurii necesare de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, ar reprezenta o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală.*

53. Instanța de trimitere a apreciat că, potrivit art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală, sau de lucrători specializați din cadrul poliției, în acord cu dispozițiile art. 30 și ale art. 55 din Codul de procedură penală, care stabilesc, fără echivoc, organele specializate ale statului care realizează activitatea judiciară și, respectiv, organele de urmărire penală.

54. S-a făcut trimitere la Decizia nr. 55 din data de 16.02.2022, pronunțată de Curtea Constituțională (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 11 aprilie 2022), prin care a fost admisă obiecția de neconstituționalitate formulată de Avocatul Poporului și de un număr de 51 de deputați și s-a constatat că Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal, precum și dispozițiile art. I pct. 1 fraza a doua, ale art. II pct. 1, ale art. IV pct. 1 fraza a treia și ale art. IV pct. 2 fraza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal sunt neconstituționale, fiind prezentate paragrafele 195—202.

55. Prin urmare, instanța de trimitere a reținut că Serviciul Român de Informații are atribuții exclusiv în domeniul siguranței naționale, având competențe doar în ceea ce privește mandatele de interceptare emise în baza Legii nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, neavând atribuții de cercetare penală, așa încât acesta nu poate să participe la activitățile de urmărire penală, nici măcar dându-și concursul tehnic la punerea în executare a interceptării și înregistrării convorbirilor telefonice și în mediul ambiant autorizat de judecător în temeiul art. 138 și următoarele din Codul de procedură penală, și a concluzionat că activitatea de asigurare a infrastructurii necesare punerii în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică de către Serviciul Român de Informații, prin Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor, face parte din activitatea de punere în executare a supravegherii tehnice.

56. *Cu privire la cea de a doua chestiune a cărei lămurire se solicită*, instanța de trimitere a opinat în sensul că emiteria de către judecătorul de drepturi și libertăți a unui mandat de supraveghere tehnică, urmată de autorizarea de către procuror a folosirii de către investigator (cu identitate reală sau fictivă) de dispozitive tehnice în scopul realizării supravegherii video-audio și prin fotografiere, impune procurorului obligația de a sesiza, conform art. 148 alin. (3) și (10) din Codul de procedură penală, judecătorul de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică, în cazul în care apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice pentru a obține fotografii sau înregistrări audio și video.

57. S-a apreciat că este necesară respectarea cu strictețe a procedurii prevăzute de art. 148 alin (3) din Codul de procedură penală, care este o procedură specială, iar sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică, având ca obiect supravegherea video-audio și prin fotografiere de către investigatorul autorizat care folosește dispozitive tehnice pentru a obține fotografii sau înregistrări audio și video, de către procuror este obligatorie. Aceasta reprezintă o garanție expresă a respectării condițiilor restrângerii exercițiului dreptului la respectarea vieții private și de familie prevăzute de lege și a dreptului la un proces echitabil, în sensul interpretării date și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, respectiv de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 50/2020 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 306 din 13 aprilie 2020).

58. S-au invocat dispozițiile art. 150 alin. (5) din Codul de procedură penală și s-a susținut că din interpretarea gramaticală a acestui text rezultă neechivoc că judecătorul de drepturi și libertăți autorizează folosirea dispozitivelor tehnice de supraveghere de către investigator. Mai mult, art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală este singurul text de lege care face vorbire de folosirea de dispozitive tehnice pentru a obține fotografii sau înregistrări audio și video de către investigator, iar din interpretarea sistematică a art. 148 alin. (3) din Codul de

procedură penală și a art. 150 alin. (5) din Codul de procedură penală rezultă că procedura instituită de acestea este una specială, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică fiind obligatorie în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, aceste dispoziții legale derogând de la dispozițiile art. 139 din Codul de procedură penală, care vizează metode de supraveghere tehnică, și nu metode de cercetare specială.

IV. **Punctele de vedere exprimate de către curțile de apel și instanțele judecătorești arondate**

59. În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, s-a solicitat punctul de vedere al instanțelor judecătorești asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

60. În urma consultării instanțelor de judecată, s-a constatat că opiniile conturate nu sunt unitare.

61. Cu privire la prima problemă supusă dezlegării, **într-o primă orientare, majoritară**, s-a apreciat că punerea la dispoziție a infrastructurii necesare de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, nu reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, în sensul art. 142 din Codul de procedură penală, fiind exclusiv vorba de asigurarea suportului tehnic necesar pentru ca organele judiciare competente să procedeze la punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică, în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de **curțile de apel** Bacău, București, Craiova, Galați, Iași, Ploiești, Suceava, Timișoara, **tribunalele** Alba, Arad, Argeș, Bacău, Bihor, Brăila, București, Buzău, Constanța, Dolj, Giurgiu, Gorj, Hunedoara, Ialomița, Iași, Ilfov, Olt, Mehedinți, Neamț, Prahova, Teleorman, precum și **judecătoriile** Alba Iulia, Alexandria, Brașov, Calafat, Caracal, Craiova, Deva, Filiași, Hațeg, Hârlău, Hunedoara, Huși, Rupea, Târgu Cărbunești, Timișoara, Turnu Măgurele, Vânu Mare, Videle și Zimnicea.

62. În argumentarea opiniei exprimate, instanțele mai sus amintite au apreciat, în esență, că punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică este reglementată de dispozițiile art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală și constă în întocmirea de acte procesuale/procedurale care stau la baza procedurii probator de captare a discuțiilor.

63. Totodată, modalitatea de acordare a suportului tehnic este reglementată de art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală, conform căruia furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de orice tip de comunicare ori de servicii financiare sunt obligați să colaboreze cu organele de urmărire penală, respectiv cu autoritățile prevăzute la art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, în limitele competențelor acestora, pentru punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică, printre care nu se află și Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor.

64. Or, din acest punct de vedere se consideră că acordarea sprijinului tehnic nu constituie o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică.

65. De asemenea, s-a făcut trimitere la deciziile Curții Constituționale nr. 51 din 16.02.2016 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 14 martie 2016) și nr. 55 din 16.02.2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 11 aprilie 2022) și s-a reținut că Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații asigură accesul nemijlocit și independent al organelor de urmărire penală la sistemele tehnice în scopul executării supravegherii tehnice prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală.

66. De altfel, prin Decizia Curții Constituționale nr. 55/2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 11 aprilie 2022) nu a fost declarată neconstituțională dispoziția legală care prevede accesul organelor de urmărire penală la sistemele tehnice ale Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor.

67. S-a mai reținut că procesele tehnice de interceptare a comunicațiilor sunt realizate în centrele operatorilor de telecomunicații, iar conținutul comunicațiilor interceptate este transferat în mod complet automatizat către sistemul de stocare administrat de Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor, fără a avea intervenție umană din partea personalului Serviciului Român de Informații.

68. În **opinia contrară, minoritară** (exprimată de un număr redus de instanțe ierarhic inferioare, respectiv tribunale și judecătorii), s-a apreciat că punerea la dispoziție a infrastructurii necesare de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală.

69. Acest punct de vedere a fost exprimat de **tribunalele** pentru minori și familie Brașov, Caraș-Severin, Covasna, Galați, Sibiu și Vaslui, precum și de **judecătoriile** Avrighi, Câmpina, Drobeta-Turnu Severin, Iași, Novaci, Petroșani, Ploiești, Răducăneni, Roșiori de Vede, Slobozia, Strehaia, Târgu Jiu și Vaslui.

70. În susținerea acestei opinii s-a arătat, în esență, că Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor este o unitate din structura Serviciului Român de Informații, potrivit art. 25 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, înființat prin Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării din 17.07.2022, și nu printr-o lege previzibilă și accesibilă.

71. Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor are ca atribuție principală punerea în executare a actelor de autorizare emise în baza art. 13 din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, punând totodată în executare și mandatele de supraveghere tehnică emise în cadrul activității procesual penale, norme create pentru a reglementa o situație tranzitorie, determinată de Decizia Curții Constituționale nr. 51/2016 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 14 martie 2016).

72. Or, câtă vreme situația tranzitorie durează de 6 ani, Serviciul Român de Informații având atribuții doar în domeniul siguranței naționale, activitatea de punere la dispoziție a infrastructurii necesare de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală.

73. În ceea ce privește cea de-a doua problemă supusă dezlegării, **într-o primă orientare, majoritară**, s-a apreciat că, în procedura prevăzută de art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală și de art. 150 alin. (5) din Codul de procedură penală, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, chiar dacă în cauză există un mandat de supraveghere tehnică emis anterior în temeiul art. 139 din Codul de procedură penală. În acest sens sunt punctele de vedere exprimate de **curțile de apel** Constanța, Craiova, Galați, Suceava, Timișoara, **tribunalele**

Alba, Argeș, tribunalele pentru minori și familie Brașov, Brăila, Caraș-Severin, Constanța, Covasna, Dolj, Galați, Giurgiu, Gorj, Hunedoara, Ialomița, Iași, Ilfov, Olt, Mehedinți, Prahova, Sibiu și Vaslui, precum și *judcătorii* Avrig, Brașov, Băilești, Caracal, Câmpina, Craiova, Deva, Drobeta-Turnu Severin, Hațeg, Hârlău, Iași, Întorsura Buzăului, Novaci, Ploiești, Răducăneni, Roșiori de Vede, Segarcea, Strehăia, Târgu Cărbunești, Târgu Jiu, Vaslui, Vânju Mare și Videle.

74. În argumentarea opiniei exprimate, instanțele mai sus amintite au precizat, în esență, că sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, aceste dispoziții legale derogând de la prevederile art. 139 din Codul de procedură penală care vizează metode de supraveghere tehnică, și nu metode de cercetare specială. S-a subliniat că acest aspect constituie o garanție a respectării cerințelor restrângerii exercițiului dreptului la respectarea vieții private și de familie prevăzute de lege și a dreptului la un proces echitabil, chiar și în ipotezele în care există deja un mandat de supraveghere tehnică.

75. În **opinia contrară, minoritară**, s-a apreciat că, în ipoteza în care, prealabil autorizării de către procuror a utilizării investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală și a colaboratorilor ori a participării autorizate la anumite activități, a fost emis de către judecătorul de drepturi și libertăți un mandat de supraveghere tehnică, în condițiile art. 139 din Codul de procedură penală, nu mai este necesară obținerea unui nou mandat, în acest sens fiind punctele de vedere exprimate de *curțile de apel* Bacău, Iași și Ploiești, *tribunalele* Arad, Bacău, Bihor, București, Constanța, Neamț și Teleorman, precum și *judcătorii* Alba Iulia, Alexandria, Calafat, Filiași, Huși, Petroșani, Rupea, Slobozia, Turnu Măgurele și Zimnicea.

76. În susținerea acestei opinii s-a arătat că dispozițiile art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală și ale art. 150 alin. (5) din Codul de procedură penală au în vedere numai ipotezele în care nu s-a solicitat din partea procurorului emiteria unui mandat de supraveghere tehnică anterior autorizării utilizării investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală și a colaboratorilor ori a participării la anumite activități și se apreciază că pentru obținerea probelor este necesară folosirea unor dispozitive tehnice. Folosirea de către investigatorul sub acoperire sau persoana care desfășoară activitatea autorizată a unor dispozitive tehnice pentru a obține fotografii sau înregistrări audio și video reprezintă, în esență, o măsură de supraveghere tehnică, astfel cum este definită de art. 138 alin. (13) din Codul de procedură penală. Or, în condițiile în care această măsură a fost autorizată de către judecătorul de drepturi și libertăți, fiind emis un mandat de supraveghere tehnică, nu mai este necesară o nouă sesizare a judecătorului pentru ipoteza supusă discuției.

77. Răspunsurile *curților de apel* Alba Iulia, Brașov, Oradea și Târgu Mureș cuprind doar mențiunea neidentificării, în jurisprudența acestora ori, după caz, a instanțelor din circumscripție, a unor hotărâri relevante pentru problema de drept ce face obiectul sesizării.

78. *Curtea de Apel Pitești* a apreciat că sesizarea este inadmisibilă, nefiind întrunite condițiile cumulative prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, întrucât instanța de trimitere nu urmărește o rezolvare de principiu a unei veritabile probleme de drept, ci conturarea unei soluții pe fond a cauzei cu care a fost investită, iar *Curtea de Apel București* a exprimat ambele opinii cu privire la cea de a doua problemă supusă dezlegării.

V. **Opinia specialiștilor consultați**

79. În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală a fost solicitată specialiștilor în drept penal opinia asupra chestiunilor de drept supuse examinării.

80. *Departamentul de drept public din cadrul Facultății de Drept a Universității de Vest din Timișoara* a opinat, cu privire la prima problemă de drept, în sensul că punerea la dispoziție a infrastructurii necesare de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală.

81. A susținut că noțiunea de asigurare a condițiilor tehnice pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere nu poate fi decât parte componentă a activității de punere în executare, cât timp legea obligă organele judiciare la accesul nemijlocit la tehnica de supraveghere. Consecința unui asemenea raționament este că punerea la dispoziție a infrastructurii necesare (aparținând Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații) pentru asigurarea condițiilor tehnice în vederea punerii în executare a mandatelor de supraveghere tehnică reprezintă o activitate ce trebuie subsumată noțiunii de punere în executare conform art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală. Această activitate tehnică nu se poate derula decât de organele judiciare competente, iar practica de a asigura condițiile tehnice pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică de către alte organe sau autorități decât cele judiciare este *contra legem*, adică o imixtiune nepermisă în activitatea judiciară de punere în executare.

82. S-a mai apreciat că raționamentul dezvoltat are coerență, întrucât, prin obligarea la folosirea nemijlocită a tehnicii de supraveghere de către organele judiciare, se uniformizează regimul metodelor de supraveghere tehnică. Astfel, prin acest raționament, interceptarea comunicațiilor și accesul la un sistem informatic, reputeate ca supertehnice și care impun concursul altor actori, sunt aduse la același numitor comun cu supravegherea video, audio sau prin fotografiere și cu localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice. În concret, toate aceste metode vor fi de competența exclusivă de aplicare de către organele judiciare, cu excluderea oricărui terț. Din acest punct de vedere, colaborarea cu furnizorii de rețele sau servicii trebuie reinterpretată, neputând să mai reprezinte un concurs de natură tehnică.

83. Pentru a fi posibil un acces nemijlocit la infrastructura tehnică ce permite efectiv interceptarea comunicațiilor sau accesul la sistemele informatice este nevoie ca organele judiciare competente să dețină o asemenea infrastructură. Această problemă a fost sintetizată de Curtea Constituțională în considerentele Deciziei nr. 55 din 16 februarie 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 11 aprilie 2022).

84. Făcând trimitere la considerentele acestei decizii (paragrafele 200—202), a susținut că poziția Curții Constituționale a fost că pe termen limitat poate fi acceptat ca infrastructura tehnică deținută de Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor să poată fi folosită de organele de urmărire penală, însă această derogare de la standardul legii de procedură penală trebuie să înceteze după trecerea unui termen rezonabil, în care Ministerul Public sau Ministerul de Interne să își construiască și să își organizeze o infrastructură tehnică proprie.

85. Întrucât după o perioadă de 6 ani acest deziderat nu a fost îndeplinit, suportul tehnic al Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor trebuie să înceteze, după

epuizarea situației tranzitorii. Cum suportul tehnic este parte componentă a activității de punere în executare a mandatelor de supraveghere, rezultă că implicarea Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor în punerea în executare a respectivelor mandate este nelegală.

86. În ceea ce privește *cea de a doua problemă de drept* s-a opinat în sensul că mandatul de supraveghere tehnică la care face referire art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală și art. 150 alin. (5) din Codul de procedură penală trebuie emis cu caracter obligatoriu, în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul sub acoperire să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, chiar dacă există un mandat de supraveghere de aceeași natură emis anterior, datorită caracterului special al acestei proceduri, ce nu permite derogări, caracterului interdependent al acestei proceduri cu măsura cercetării dispusă de procuror, ce nu poate fi raportat la baza factuală a mandatului inițial, precum și caracterului exclusiv al acestei proceduri, ce nu poate fi pusă în executare decât de investigatorul sub acoperire ce trebuie autorizat expres.

87. *Colectivul de drept penal al Facultății de Drept a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca* a opinat, cu privire la *prima problemă de drept*, în sensul că punerea la dispoziție a infrastructurii necesare de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, reprezintă activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică conform art. 142 din Codul de procedură penală.

88. A susținut, în esență, că Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor are atribuții atât pentru realizarea înregistrărilor rezultate din activități specifice culegerii de informații autorizate potrivit Legii nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, cât și pentru înregistrările realizate ca urmare a punerii în executare a unui mandat de supraveghere tehnică emis potrivit Codului de procedură penală. Așa fiind, această unitate a Serviciului Român de Informații a fost legal înființată doar pentru prima activitate, însă cu referire la cea de a doua activitate, instanța de contencios constituțional a constatat că este încălcat principiul legalității. Atribuțiile Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor nu sunt transparente reglementate prin acte normative, iar în ceea ce privește punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică emise în baza dispozițiilor Codului de procedură penală, atribuțiile unității pot fi deduse prin raportare la protocolul de cooperare și din rapoartele întocmite de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

89. S-a mai apreciat că, deși datele cuprinse în mandatul de supraveghere tehnică sunt introduse în sistemul informatic al Serviciului Român de Informații de organele de urmărire penală, mandatele de supraveghere tehnică sunt puse în executare de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor, deoarece această unitate asigură obținerea informațiilor și a mijlocului material de probă — suportul tehnic. Ulterior, în baza acestora este obținut mijlocul de probă [procesul-verbal de redare a convorbirilor întocmit în temeiul art. 143 alin. (4) din Codul de procedură penală] din care rezultă probele folosite în cadrul procesului penal.

90. În consecință, s-a apreciat că mandatele de supraveghere tehnică emise în baza dispozițiilor Codului de procedură penală sunt puse în executare prin intermediul unei unități a Serviciului Român de Informații, unitate care nu îndeplinește imperativul constituțional al legalității, atât timp cât aceasta nu a fost înființată printr-un act normativ cu valoare de lege, iar atribuțiile acesteia nu sunt reglementate transparent.

Totodată, se mai ridică problema legalității obținerii probelor prin intermediul infrastructurii care aparține unei unități a Serviciului Român de Informații și care nu a fost înființată prin lege, ci printr-o hotărâre a Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

91. Cu privire la *cea de a doua problemă de drept* s-a apreciat că sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, aceste dispoziții legale instituind o procedură specială derogatorie de la dispozițiile art. 139 din Codul de procedură penală.

92. S-a subliniat că în doctrina de specialitate¹ se susține caracterul „specializat” al procedurii prevăzute de art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, deoarece fotografiile și înregistrările video sunt efectuate de investigatorul sub acoperire, și, deopotrivă, caracterul „restrâns” al acesteia, deoarece activitatea de supraveghere se limitează la cea prevăzută de art. 138 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală. Autorizarea folosirii investigatorilor sub acoperire este dublată de autorizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică pentru ca investigatorii să poată obține fotografiile și înregistrările audio și video.

93. Astfel, se impune sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți chiar și în ipoteza în care există deja un mandat de supraveghere tehnică emis în temeiul art. 139 din Codul de procedură penală, deoarece autorizarea privește folosirea de către investigator sau colaborator a dispozitivelor tehnice, aspect care excedează sferei de aplicare a art. 139 și 140 din Codul de procedură penală. A fost invocată jurisprudența Curții Constituționale, menționându-se Decizia nr. 50/2020 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 306 din 13 aprilie 2020) care a statuat că, pe lângă îndeplinirea condițiilor preținse de art. 141 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, dacă procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul sub acoperire să poată folosi dispozitive tehnice în vederea obținerii de fotografii sau înregistrări video, legiuitorul a impus ca procurorul să sesizeze judecătorul de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică [art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală], dispozițiile art. 141 din Codul de procedură penală, referitoare la autorizarea unor măsuri de supraveghere tehnică de către procuror, aplicându-se în mod corespunzător (paragraful 21).

VI. Examenul jurisprudenței în materie

1. Jurisprudența națională relevantă

94. În materialul transmis de curțile de apel au fost identificate un număr redus de hotărâri judecătorești relevante pentru problemele de drept ridicate în speță, urmând a fi prezentate cu titlu exemplificativ, raportat la fiecare problemă abordată.

95. În ceea ce privește prima problemă supusă dezlegării, jurisprudența transmisă este în sensul că punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, nu reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, în sensul art. 142 din Codul de procedură penală.

96. În acest sens sunt, exemplificativ, Încheierea nr. 7 din 31 ianuarie 2023, pronunțată de Curtea de Apel Suceava, Secția penală și pentru cauze cu minori, în Dosarul nr. 2.770/40/2017/a1*; Încheierea din 13 aprilie 2022, pronunțată de Curtea de Apel Galați, Secția penală și pentru cauze cu minori, în Dosarul

¹ M. Suian, *Metode speciale de supraveghere sau cercetare*, Editura Solomon, București, 2021, p. 202.

nr. 6.413/121/2013*/a1; Încheierea nr. 98 din 2 mai 2023, pronunțată de Tribunalul Buzău, Secția penală, în Dosarul nr. 2.520/114/2022/a1; Încheierea nr. 479/P din 7 decembrie 2022, pronunțată de Tribunalul Bacău, Secția penală, în Dosarul nr. 2.248/110/2022/a1; Încheierea penală nr. 404/P din 2 noiembrie 2022, pronunțată de Tribunalul Bacău, Secția penală, în Dosarul nr. 2.259/110/2022/a1.

97. Referitor la opinia contrară, în materialul transmis de curțile de apel fost identificată o singură hotărâre judecătorească din care decurge această opinie, conform căreia punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală, respectiv Încheierea nr. 7 din 11.01.2023 pronunțată de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 3.403/110/2021/a1.

98. Cu privire la cea de a doua problemă supusă dezlegării au fost identificate un număr limitat de hotărâri (majoritatea hotărârilor transmise au vizat prima problemă supusă dezlegării).

99. Astfel, a fost identificată Încheierea nr. 6 din 11.01.2023, pronunțată de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 760/110/2021/a1, care reflectă opinia majoritară conform căreia, în procedura prevăzută de art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală și de art. 150 alin. (5) din Codul de procedură penală, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie într-un astfel de caz, precum și Încheierea din 22.02.2023, pronunțată de Curtea de Apel București, Secția I penală în Dosarul nr. 32.953/3/2021/a1.

100. Referitor la opinia contrară, au fost identificate Încheierea nr. 200/CP din 26.09.2022, pronunțată de Tribunalul Neamț — Secția penală în Dosarul nr. 3.034/103/2022/a1, și Încheierea nr. 138/P din 17.06.2021, pronunțată de Tribunalul Bacău, Secția penală, în Dosarul nr. 760/110/2021/a1.

2. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

101. Din perspectiva deciziilor obligatorii, menite să asigure unificarea practicii judiciare, a fost identificată Decizia nr. 20 din 13 aprilie 2022, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 526 din 27 mai 2022), relevantă sub aspectul celei de a doua probleme de drept cu care a fost sesizată instanța supremă (obiectul acestei sesizări este similar cu cea de-a doua întrebare din prezenta cauză), instanța supremă dispunând respingerea, ca inadmisibilă, a sesizării formulate de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, prin care se solicita dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Dacă există deja un mandat de supraveghere tehnică care are ca obiect supravegherea video, audio sau prin fotografiere, procurorul este obligat să sesizeze judecătorul de drepturi și libertăți, potrivit art. 148 alin. (10) din Codul de procedură penală raportat la art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, atunci când apreciază că este necesar ca colaboratorul să poată folosi dispozitive tehnice pentru a obține fotografii sau înregistrări audio și video.”

102. În ceea ce privește deciziile de speță, la nivelul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost identificate următoarele hotărâri în care a fost analizată prima problemă de drept supusă dezlegării: Încheierea nr. 11/C din 29 iunie 2021 a completului de 2 judecători de cameră preliminară din cadrul Secției penale, Decizia nr. 185/A din 30 septembrie 2022,

pronunțată de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, și Decizia nr. 118/A din 4 aprilie 2019, pronunțată de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

103. Din considerentele acestor hotărâri reiese că instanța supremă a apreciat că punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică nu reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, în sensul art. 142 din Codul de procedură penală.

3. Jurisprudența Curții Constituționale

104. Au fost identificate următoarele decizii relevante privind prima problemă de drept supusă analizei:

— Decizia nr. 51 din 16 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 14 martie 2016;

— Decizia nr. 734 din 23 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 352 din 23 aprilie 2018;

— Decizia nr. 26 din 16 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 193 din 12 martie 2019;

— Decizia nr. 50 din 4 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 306 din 13 aprilie 2020;

— Decizia nr. 55 din 4 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 517 din 17 iunie 2020;

— Decizia nr. 55 din 16 februarie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 11 aprilie 2022.

VII. Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului

105. Referitor la cea de a doua chestiune de drept supusă dezlegării au fost identificate următoarele cauze relevante în problema de drept analizată: Cauza *Kennedy împotriva Regatului Unit* (Hotărârea din 18 mai 2010), Cauza *Valenzuela Contreras împotriva Spaniei* (Hotărârea din 30 iulie 1998), Cauza *Roman Zakharov împotriva Rusiei* (Hotărârea din 4 decembrie 2015), Cauza *Vetter împotriva Franței* (Hotărârea din 31 mai 2005), Cauza *M.M. împotriva Țărilor de Jos* (Hotărârea din 8 aprilie 2003), Cauza *Dumitru Popescu împotriva României* (Hotărârea din 26 aprilie 2007).

VIII. Jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene

106. Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

IX. Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a comunicat că a fost identificată practică judiciară cu privire la problemele de drept supuse dezlegării, respectiv Încheierea nr. 11/C din 29 iunie 2021 a completului de 2 judecători de cameră preliminară din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Decizia nr. 185/A din 30 septembrie 2022, pronunțată de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, și Decizia nr. 118/A din 4 aprilie 2019, pronunțată de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție (cu privire la prima problemă de drept), și Decizia nr. 20 din 13 aprilie 2022, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (cu privire la cea de a doua problemă de drept), atașate adresei înaintate, fără a formula un punct de vedere.

X. Punctul de vedere exprimat de Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția judiciară, este în sensul că sesizarea instanței este inadmisibilă, nefiind îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate cerute de lege.

107. Cu privire la prima problemă de drept, Ministerul Public a susținut că nu este îndeplinită condiția de admisibilitate referitoare la existența unei chestiuni de drept veritabile din

perspectiva necesității ca interpretarea să privească o dispoziție legală *in abstracto*, respectiv o dezlegare cu valoare de principiu, nu rezolvarea implicită a unor particularități care țin de fondul cauzei, făcând trimitere la jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor probleme de drept în materie penală.

108. S-a arătat că, prin întrebarea formulată, se solicită instanței supreme să dea o dezlegare unei probleme de drept concrete, specifice cauzei în care s-a formulat sesizarea, respectiv dacă realizarea activității de supraveghere tehnică de către organele de urmărire penală prin accesul direct și nemijlocit la sistemele Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere.

109. Răspunsul la această întrebare presupune însă stabilirea și analiza în concret, de către completul sesizat să pronunțe hotărârea prealabilă, a activităților efectiv realizate în cadrul punerii la dispoziție a infrastructurii necesare de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor.

110. În sens similar a argumentat și Curtea Constituțională în considerentele Deciziei nr. 439 din 6 octombrie 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1230 din 21 decembrie 2022), în paragraful 23, respectiv că analiza modalității de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică și stabilirea incidenței nulității absolute în acest caz sunt chestiuni ce intră în competența judecătorului de cameră preliminară sau a instanței judecătorești, după caz, în condițiile legii.

111. De asemenea, s-a susținut că nu este îndeplinită nici condiția referitoare la existența unei veritabile chestiuni de drept care să necesite o dezlegare cu valoare de principiu din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție, problema de drept reprezentând gradul de dificultate necesar, care să impună intervenția instanței supreme prin pronunțarea unei hotărâri prealabile.

112. În acest sens, s-a susținut că intervenția instanței supreme în procedura reglementată de art. 475 din Codul de procedură penală se realizează doar atunci când tinde la clarificarea înțeleșului uneia sau mai multor norme juridice ambigue sau complexe, al căror conținut ori succesiune în timp pot da naștere la dificultăți rezonabile de interpretare pe cale judecătorească, afectând, în final, unitatea aplicării lor de către instanțele naționale.

113. În esență, prima întrebare urmărește definirea sintagmei „punere în executare” a mandatului de supraveghere, din conținutul dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, aspect ce nu comportă o dificultate veritabilă, în contextul deciziilor pronunțate de Curtea Constituțională în această materie, Curtea evidențiind o distincție clară între activitatea de punere în executare a mandatelor de supraveghere tehnică și cea de sprijin/suport/concurs tehnic.

114. S-a susținut că această din urmă activitate nu poate fi echivalată cu o activitate de cercetare penală specifică organelor de urmărire penală și orice astfel de contribuție tehnică nu ar putea fi valorizată ca o activitate de cercetare penală. Activitatea de punere în executare este distinctă de activitatea de sprijin/suport/concurs tehnic ce nu face obiectul de reglementare al dispozițiilor legale menționate.

115. Accesul nemijlocit și independent al organelor de urmărire penală la sistemele tehnice ale infrastructurii Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații este reglementat de dispozițiile art. 8 alin. 2 teza a II-a din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, iar activitatea angajaților Centrului constă doar în menținerea în parametrii

optimi de funcționare a echipamentelor și sistemelor aferente funcției de interceptare.

116. Aplicând aspectele statuate de Curtea Constituțională, în absența actelor procesuale/procedurale care să ateste participarea angajaților Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor la procedeul probatoriu și obținerea probelor specifice, activitatea acestora de asigurare a accesului nemijlocit al organelor de urmărire penală la sistemele de interceptare nu poate constitui o punere în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, în sensul dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, ca unice dispoziții care reglementează această activitate.

117. *Cu privire la cea de a doua problemă de drept*, Ministerul Public a susținut că nu este îndeplinită condiția de admisibilitate referitoare la existența unei veritabile probleme de drept din perspectiva necesității ca interpretarea să privească o dispoziție legală *in abstracto*, respectiv o dezlegare cu valoare de principiu, nu rezolvarea implicită a unor particularități care țin de fondul cauzei.

118. S-a arătat că o întrebare identică în esența ei a mai fost adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, care a soluționat-o prin Decizia nr. 20 din 13 aprilie 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 526 din 27 mai 2022). Astfel, tot Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie a solicitat instanței supreme să se pronunțe cu privire la chestiunea de drept „Dacă există deja un mandat de supraveghere tehnică care are ca obiect supravegherea video, audio sau prin fotografiere, procurorul este obligat să sesizeze judecătorul de drepturi și libertăți, potrivit art. 148 alin. (10) din Codul de procedură penală raportat la art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, atunci când apreciază că este necesar ca colaboratorul să poată folosi dispozitive tehnice pentru a obține fotografii sau înregistrări audio și video.”

119. În cauza penală în care a fost ridicată din oficiu chestiunea de drept ce face obiectul prezentei sesizări a instanței supreme, situația este identică, sigura diferență fiind aceea că procurorul a autorizat folosirea investigatorilor cu identitate conspirată, și nu a colaboratorului, și că, suplimentar, a autorizat participarea investigatorilor la anumite activități, dar ambele categorii de persoane, investigatorii și colaboratorii, sunt prevăzute de același art. 148 din Codul de procedură penală.

120. Astfel, argumentul care a determinat respingerea ca inadmisibilă a sesizării prin Decizia nr. 20 din 13 aprilie 2022, respectiv că prin întrebarea formulată instanța de trimitere nu solicită interpretarea unor dispoziții legale *in abstracto*, ci pronunțarea asupra unei chestiuni concrete, ce ține de fondul contestației cu care a fost investită, își găsește aplicabilitatea și în prezenta sesizare.

121. Totodată, a apreciat că interpretarea dispozițiilor art. 148 alin. (3) și ale art. 150 alin. (5) din Codul de procedură penală reiese cu claritate din analiza coroborată a acestor dispoziții și a celor prevăzute de art. 138 și următoarele din Codul de procedură penală, respectiv că atât timp cât în cauza penală judecătorul de drepturi și libertăți a încuviințat măsura supravegherii tehnice constând în supravegherea audio, video sau prin fotografiere, în situația în care pe durata de valabilitate a mandatului de supraveghere procurorul autorizează folosirea investigatorului și, totodată, apreciază că este necesară utilizarea de către acesta de dispozitive tehnice pentru a obține fotografii sau înregistrări audio și video, nu se impune sesizarea din nou a judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii unui nou mandat de supraveghere tehnică, mandatul anterior păstrându-și valabilitatea.

122. A apreciat că scopul avut în vedere de legiuitor pentru a face trimitere în cuprinsul alin. (3) al art. 148 din Codul de procedură penală la necesitatea sesizării judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este acela de a stabili raportul dintre cele două metode speciale — supravegherea audio, video sau prin fotografiere și utilizarea investigatorului, în sensul că cea de-a doua nu derogă de la prima. Această trimitere s-a realizat tocmai pentru a împiedica orice interpretare, în sensul că dispozițiile acestui alineat ar permite investigatorului să realizeze o activitate de supraveghere tehnică fără autorizarea judecătorului de drepturi și libertăți, doar în temeiul ordonanței procurorului.

123. S-a concluzionat în sensul că, doar în situația lipsei unui astfel de mandat de supraveghere tehnică emis anterior autorizării folosirii investigatorului, se impune sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în acest scop.

XI. Dispoziții legale incidente

— Codul de procedură penală

„Art. 138. — Dispoziții generale

(1) Constituie metode speciale de supraveghere sau cercetare următoarele:

- a) interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță;
- b) accesul la un sistem informatic;
- c) supravegherea video, audio sau prin fotografiere;
- d) localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice;
- e) obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane;
- f) reținerea, predarea sau percheziționarea trimiterilor poștale;
- g) utilizarea investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor;
- h) participarea autorizată la anumite activități;
- i) livrarea supravegheată;
- j) obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului.

(2) Prin *interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare* se înțelege interceptarea, accesul, monitorizarea, colectarea sau înregistrarea comunicărilor efectuate prin telefon, sistem informatic ori prin orice alt mijloc de comunicare.

(...)

(6) Prin *supraveghere video, audio sau prin fotografiere* se înțelege fotografierea persoanelor, observarea sau înregistrarea conversațiilor, mișcărilor ori a altor activități ale acestora.

(7) Prin *localizare sau urmărire prin mijloace tehnice* se înțelege folosirea unor dispozitive care determină locul unde se află persoana sau obiectul la care sunt atașate.

(...)

(10) Prin *utilizarea investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor* se înțelege folosirea unei persoane cu o altă identitate decât cea reală în scopul obținerii de date și informații cu privire la săvârșirea unei infracțiuni.

(...)

(13) Prin *supraveghere tehnică* se înțelege utilizarea uneia dintre metodele prevăzute la alin. (1) lit. a)—d).”

„Art. 142. — Punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică

(1) Procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției.

(11) Pentru realizarea activităților prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. a)—d), procurorul, organele de cercetare penală sau lucrătorii specializați din cadrul poliției folosesc nemijlocit

sistemele tehnice și proceduri adecvate, de natură să asigure integritatea și confidențialitatea datelor și informațiilor colectate.

(2) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de orice tip de comunicare sunt obligați să colaboreze cu procurorul, organele de cercetare penală sau lucrătorii specializați din cadrul poliției, în limitele competențelor acestora, pentru punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică.

(3) Persoanele care sunt chemate să dea concurs tehnic la executarea măsurilor de supraveghere au obligația să păstreze secretul operațiunii efectuate, sub sancțiunea legii penale.

(...)

„Art. 143. — Consemnarea activităților de supraveghere tehnică

(1) Procurorul sau organul de cercetare penală întocmește un proces-verbal pentru fiecare activitate de supraveghere tehnică, în care sunt consemnate rezultatele activităților efectuate care privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, datele de identificare ale suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică, numele persoanelor la care se referă, dacă sunt cunoscute, sau alte date de identificare, precum și, după caz, data și ora la care a început activitatea de supraveghere și data și ora la care s-a încheiat.

(2) La procesul-verbal se atașează, în plic sigilat, o copie a suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică. Suportul sau o copie certificată a acestuia se păstrează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat și va fi pus la dispoziția instanței, la solicitarea acesteia. După sesizarea instanței, copia suportului care conține activitățile de supraveghere tehnică și copii de pe procesele-verbale se păstrează la grefa instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, la dispoziția exclusivă a judecătorului sau completului învestit cu soluționarea cauzei.

(...)

(4) Convorbirile, comunicările sau conversațiile interceptate și înregistrate, care privesc fapta ce formează obiectul cercetării ori contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, sunt redactate de către procuror sau organul de cercetare penală într-un proces-verbal în care se menționează mandatul emis pentru efectuarea acestora, numerele posturilor telefonice, datele de identificare ale sistemelor informatice ori ale punctelor de acces, numele persoanelor ce au efectuat comunicările, dacă sunt cunoscute, data și ora fiecărei convorbiri sau comunicări. Procesul-verbal este certificat pentru autenticitate de către procuror.

(5) După încetarea măsurii de supraveghere, procurorul informează judecătorul de drepturi și libertăți despre activitățile efectuate.”

„Art. 148. — Utilizarea investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală și a colaboratorilor

(1) Autorizarea folosirii investigatorilor sub acoperire se poate dispune de procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, pe o perioadă de maximum 60 de zile, dacă:

- a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni contra securității naționale prevăzute de Codul penal și de alte legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de droguri, infracțiunilor la regimul privind substanțele dopante, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infracțiunilor privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism sau asimilate

acestora, de finanțare a terorismului, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, falsificare de instrumente de plată electronică, în cazul infracțiunilor care se săvârșesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică, șantaj, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, în cazul infracțiunilor de corupție, al infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, al infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene ori în cazul altor infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 7 ani sau mai mare ori există o suspiciune rezonabilă că o persoană este implicată în activități infracționale ce au legătură cu infracțiunile enumerate mai sus;

b) măsura este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor sau a probelor ce urmează a fi obținute ori gravitatea infracțiunii;

c) probele sau localizarea și identificarea făptuitorului, suspectului ori inculpatului nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Măsura se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, prin ordonanță care trebuie să cuprindă, în afara mențiunilor prevăzute la art. 286 alin. (2):

a) indicarea activităților pe care investigatorul sub acoperire este autorizat să le desfășoare;

b) perioada pentru care s-a autorizat măsura;

c) identitatea atribuită investigatorului sub acoperire.

(3) În cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul sub acoperire să poată folosi dispozitive tehnice pentru a obține fotografiile sau înregistrări audio și video, sesizează judecătorul de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică. Dispozițiile art. 141 se aplică în mod corespunzător.

(4) Investigatorii sub acoperire sunt lucrători operativi din cadrul poliției judiciare. În cazul investigării infracțiunilor contra securității naționale și infracțiunilor de terorism pot fi folosiți ca investigatori sub acoperire și lucrători operativi din cadrul organelor de stat care desfășoară, potrivit legii, activități de informații în vederea asigurării securității naționale.

(5) Investigatorul sub acoperire culege date și informații în baza ordonanței emise potrivit alin. (1)—(3), pe care le pune, în totalitate, la dispoziția procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, întocmind un proces-verbal.

(6) În cazul în care desfășurarea activității investigatorului impune participarea autorizată la anumite activități, procurorul procedează potrivit dispozițiilor art. 150.

(...)

(10) În situații excepționale, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1), iar folosirea investigatorului sub acoperire nu este suficientă pentru obținerea datelor sau informațiilor ori nu este posibilă, procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală poate autoriza folosirea unui colaborator, căruia îi poate fi atribuită o altă identitate decât cea reală. Dispozițiile alin. (2)—(3) și (5)—(9) se aplică în mod corespunzător.”

„**Art. 150. — Participarea autorizată la anumite activități**

(1) Participarea autorizată la anumite activități în condițiile art. 138 alin. (11) se poate dispune de către procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, pe o perioadă de maximum 60 de zile, dacă:

(...)

(3) Activitățile autorizate pot fi desfășurate de un organ de cercetare penală, de un investigator cu identitate reală, de un investigator sub acoperire sau de un colaborator.

(4) Desfășurarea activităților autorizate de către persoana prevăzută la alin. (2) lit. c) nu constituie contravenție sau infracțiune.

(5) Punerea în executare a acestor măsuri se consemnează într-un proces-verbal care conține: datele la care măsura a început și s-a încheiat, date cu privire la persoanele care au desfășurat activitățile autorizate, descrierea dispozitivelor tehnice utilizate în cazul în care s-a autorizat de către judecătorul de drepturi și libertăți, folosirea mijloacelor tehnice de supraveghere, identitatea persoanelor cu privire la care a fost pusă în aplicare măsura.”

— **Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații**

„Capitolul I — Coordonarea, controlul și atribuțiile

Art. 1. — Serviciul Român de Informații este organul de stat specializat în domeniul informațiilor privitoare la siguranța națională a României, parte componentă a sistemului național de apărare, activitatea sa fiind organizată și coordonată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

Activitatea Serviciului Român de Informații este controlată de Parlament. Anual sau când Parlamentul hotărăște, directorul Serviciului Român de Informații prezintă acestuia rapoarte referitoare la îndeplinirea atribuțiilor ce revin Serviciului Român de Informații, potrivit legii.

În vederea exercitării controlului concret și permanent, se constituie o comisie comună a celor două Camere.

Organizarea, funcționarea și modalitățile de exercitare a controlului se stabilesc prin hotărâre adoptată de Parlament.

Art. 2. — Serviciul Român de Informații organizează și execută activități pentru culegerea, verificarea și valorificarea informațiilor necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricărui acțiuni care constituie, potrivit legii, amenințări la adresa siguranței naționale a României.

(...)

Art. 8. — Serviciul Român de Informații este autorizat să dețină și să folosească mijloace adecvate pentru obținerea, verificarea, prelucrarea și stocarea informațiilor privitoare la siguranța națională, în condițiile legii.

Pentru relația cu furnizorii de comunicații electronice destinate publicului, Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații este desemnat cu rolul de a obține, prelucra și stoca informații în domeniul securității naționale. La cererea organelor de urmărire penală, Centrul asigură accesul nemijlocit și independent al acestora la sistemele tehnice în scopul executării supravegherii tehnice prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală. Verificarea modului de punere în aplicare în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor a executării acestor supravegheri tehnice se realizează potrivit art. 30¹ din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Condițiile concrete de acces la sistemele tehnice al organelor judiciare se stabilesc prin protocoale de cooperare încheiate de Serviciul Român de Informații cu Ministerul Public, Ministerul Afacerilor Interne, precum și cu alte instituții în cadrul cărora își desfășoară activitatea, în condițiile art. 57 alin. (2) din Codul de procedură penală, organe de cercetare penală speciale.

(...)

Art. 13. — Organele Serviciului Român de Informații nu pot efectua acte de cercetare penală, nu pot lua măsura reținerii sau arestării preventive și nici dispune de spații proprii de arest. Prin excepție, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală.”

XII. Opinia judecătorului-raportor

124. Opinia exprimată de judecătorul-raportor a fost în sensul admiterii sesizării formulate de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 3.556/103/2022/a1 și al stabilirii că *punerea la dispoziție a infrastructurii necesare de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, nu reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală, precum și al faptului că în procedura prevăzută de articolul 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, precum și de articolul 150 alin. (5) din Codul de procedură penală, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, chiar dacă există un mandat de supraveghere tehnică de aceeași natură emis anterior, aceste dispoziții legale instituind o procedură specială, derogatorie de la prevederile art. 139 din Codul de procedură penală.*

XIII. Înalta Curte de Casație și Justiție

A. Cu privire la admisibilitatea sesizării

125. Examinând sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 3.556/103/2022/a1, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunile de drept ce se solicită a fi dezlegate, reține următoarele:

126. În conformitate cu dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală, *„Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.*

127. În raport cu textul legal prezentat se constată că admisibilitatea unei sesizări formulate în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată de îndeplinirea, în mod cumulativ, a următoarelor cerințe:

— întrebarea să fie formulată în cursul judecății de un complet al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al unei curți de apel sau al unui tribunal investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;

— soluționarea pe fond a acelei cauze să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării;

— existența unei veritabile chestiuni de drept, care să nu fi fost încă dezlegată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin mecanismele legale ce asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești sau să nu facă în prezent obiectul unui recurs în interesul legii.

128. În speță, se constată că sunt îndeplinite cumulativ cerințele anterior enunțate.

129. Astfel, este îndeplinită condiția privind existența unei cauze pendinte aflate în curs de judecată în ultimă instanță, Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie fiind investită, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea contestațiilor formulate de contestatoarele-incipulate G.D. și M.C. împotriva încheierii pronunțate de judecătorul de cameră preliminară din cadrul Tribunalului Neamț.

130. De asemenea, sunt îndeplinite și condițiile negative din conținutul art. 475 din Codul de procedură penală, în sensul că asupra chestiunilor de drept supuse dezlegării Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu fac obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

131. Cu privire la cerința referitoare la aptitudinea dezlegării prealabile solicitate de a avea legătură cu modul de rezolvare a fondului cauzei se constată că și aceasta este îndeplinită.

132. În jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor probleme de drept în materie penală s-a statuat asupra înțelesului ce trebuie atribuit sintagmei „chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei”, regăsită în cuprinsul art. 475 din Codul de procedură penală.

133. S-a subliniat, sub un prim aspect, că între problema de drept a cărei lămurire se solicită — indiferent dacă ea vizează o normă de drept material sau o dispoziție de drept procesual — și soluția ce urmează a fi dată de către instanța de trimitere trebuie să existe o relație de dependență, în sensul în care decizia instanței supreme să fie de natură a produce un efect concret asupra conținutului hotărârii din procesul principal (Decizia nr. 11 din 2 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 7 iulie 2014, și Decizia nr. 19 din 15 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 769 din 23 octombrie 2014).

134. În al doilea rând, s-a evidențiat necesitatea ca dezlegarea chestiunii de drept care formează obiectul sesizării să fie determinantă pentru rezolvarea acțiunii penale sau a acțiunii civile în procesul penal, ceea ce presupune ca respectiva chestiune de drept să vizeze, ca regulă, o problemă de drept material de care depinde soluționarea pe fond a cauzei și doar ca excepție o problemă de drept procesual, *aceasta din urmă în măsura în care soluția dată respectivei probleme de drept s-ar repercuta semnificativ asupra rezolvării fondului cauzei* (Decizia nr. 11 din 12 septembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 907 din 29 octombrie 2018).

135. În fine, s-a apreciat că hotărârile prealabile pronunțate de instanța supremă nu pot conduce la rezolvarea directă a unor chestiuni ce țin de particularitățile factuale ale cauzei și nici la dezlegarea unor probleme pur teoretice, deoarece s-ar crea astfel riscul transformării acestui mecanism de unificare a practicii judiciare fie într-o procedură dilatorie pentru litigiile caracterizate prin natura lor ca fiind urgente, fie într-o procedură care se va substitui mecanismului recursului în interesul legii (Decizia nr. 17 din 17 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 514 din 18 mai 2021).

136. În acest context, se constată că cele două probleme de drept cu care a fost sesizată instanța supremă constituie probleme de drept aflate într-o relație de dependență cu soluția ce ar putea fi dată chestiunilor examinate în camera preliminară.

137. Astfel, în procedura de cameră preliminară instanța verifică, pe lângă competența și legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor, conform art. 342 din Codul de procedură penală.

138. Or, această verificare privește și legalitatea interceptărilor și înregistrărilor convorbirilor telefonice din cauză, instanța fiind obligată să analizeze, printre altele, atât modalitatea de punere în executare a mandatelor de supraveghere tehnică emise în cauză, cât și necesitatea sesizării judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii unui nou mandat de supraveghere tehnică în privința investigatorilor cu identitate conspirată.

139. Dezlegarea prealabilă a acestor probleme de drept ar avea, prin urmare, o înrăurire decisivă nu doar asupra hotărârii

finale în camera preliminară, ci, implicit, și asupra evoluției ulterioare a procesului penal, întrucât un material probator diminuat ca urmare a excluderii unor probe administrate nelegal este de natură a influența în mod semnificativ dinamica procesului penal și, implicit, modul de soluționare a acțiunii penale.

140. Prin urmare, chiar dacă efectele dezlegării obligatorii date acestor probleme de drept se repercutează într-un mod indirect asupra rezolvării fondului cauzei, legătura dintre hotărârea preliminară și soluționarea cauzei este suficient de însemnată pentru a se considera îndeplinită condiția de admisibilitate analizată.

141. În plus, examinarea jurisprudenței relevante și a punctelor de vedere transmise de instanțele judecătorești relevă faptul că problemele de drept supuse analizei au potențialul de a genera practică neunitară, în condițiile în care soluțiile instanțelor nu valorifică o interpretare unanimă a prevederilor supuse analizei, iar punctele de vedere exprimate reflectă această divergență.

142. În ceea ce privește cea de a doua problemă a cărei dezlegare se solicită, se impune a fi făcute scurte considerații în raport cu o altă soluție pronunțată de instanța supremă în aceeași procedură, într-o cauză similară.

143. Astfel, aceeași instanță de trimitere, respectiv Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, a solicitat instanței supreme să se pronunțe cu privire la chestiunea de drept: „Dacă există deja un mandat de supraveghere tehnică care are ca obiect supravegherea video, audio sau prin fotografiere, procurorul este obligat să sesizeze judecătorul de drepturi și libertăți, potrivit art. 148 alin. (10) din Codul de procedură penală raportat la art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, atunci când apreciază că este necesar ca colaboratorul să poată folosi dispozitive tehnice pentru a obține fotografii sau înregistrări audio și video.”

144. Prin Decizia nr. 20 din data de 13 aprilie 2022, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală în Dosarul nr. 196/1/2022, a fost respinsă, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie prin care se solicita dezlegarea chestiunii de drept anterior prezentate.

145. Această soluție a fost influențată, în mod determinant, de un viciu al sesizării ce a fost făcută printr-o încheiere care nu reflecta poziția unanimă sau majoritară a membrilor completului de judecată, aceștia având opinii divergente cu privire la problema de drept și, în loc să apeleze la procedura prevăzută de art. 394 alin. (5) din Codul de procedură penală, au ales calea solicitării Înaltei Curți de Casație și Justiție de a pronunța o hotărâre prin care să dea o rezolvare de principiu chestiunii de drept aflate în divergență.

146. Astfel, întrucât s-a constatat că prin intermediul mecanismului hotărârii prealabile se urmărește rezolvarea acestei divergențe de opinii în alt mod decât cel reglementat prin dispozițiile art. 394 alin. (5) din Codul de procedură penală, s-a reținut că încheierea de trimitere nu îndeplinește condițiile pentru ca Înalta Curte de Casație și Justiție să procedeze la o analiză a fondului chestiunii.

147. În consecință, situația premisă în cauza pendinte este diferită de cea prezentată în Dosarul nr. 196/1/2022, astfel încât argumentul care a determinat respingerea ca inadmisibilă a sesizării prin Decizia nr. 20 din 13 aprilie 2022 de către Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală al instanței supreme nu își găsește aplicabilitatea și în prezenta cauză.

B. Cu privire la fondul chestiunilor de drept

Prima întrebare

148. **Dacă punerea la dispoziție a infrastructurii necesare de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală?**

149. Cu titlu prealabil, trebuie menționat faptul că Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor (în continuare, C.N.I.C.) este un organism din structura Serviciului Român de Informații, creat în contextul ce va fi dezvoltat în cele ce urmează, prin modificarea Legii nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații. Rolul acestui organism este de a asigura accesul organelor de urmărire penală la sistemele tehnice, în scopul executării supravegherii tehnice prevăzute de art. 138 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală.

150. În esență, chestiunea de drept sesizată urmărește să clarifice sfera de cuprindere a noțiunii de „**punere în executare**” a mandatului de supraveghere tehnică din conținutul dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, respectiv dacă aceasta vizează doar activitatea propriu-zisă de executare a mandatului sau și pe aceea de asigurare a suportului tehnic necesar.

151. Această clarificare prezintă relevanță din perspectiva calificării juridice a respectivelor acte: acte procesuale/procedurale în competența exclusivă a organului de urmărire penală, cu regimul juridic subsecvent, sau doar suport tehnic, fără a putea fi valorizate/echivalate ca activități de cercetare penală.

152. Este de subliniat că dispozițiile legale care reglementează procedura, organele judiciare/autoritățile implicate în activitatea de punere în executare a mandatelor de supraveghere tehnică au făcut obiectul mai multor evaluări din perspectiva respectării cadrului constituțional și convențional în materie.

153. Astfel, prin Decizia nr. 51 din 16 februarie 2016 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 14 martie 2016), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a stabilit că organele care pot participa la punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică sunt exclusiv cele enumerate la art. 55 alin. (1) din Codul de procedură penală, respectiv „procurorul, organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de cercetare penală speciale”, statuând că sintagma „*ori de alte organe specializate ale statului*” din cuprinsul dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală este neconstituțională.

154. Sunt de reținut aspectele învederate de Curte în paragrafele 33 și 34 ale deciziei, respectiv că „*activitatea de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică este realizată prin acte procesuale/procedurale*”, respectiv că „*actele îndeplinite de organele prevăzute la art. 142 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură penală reprezintă procedee probatorii care stau la baza procesului-verbal de consemnare a activității de supraveghere tehnică, ce constituie un mijloc de probă*”.

155. Prin această decizie², precum și ulterior, Curtea Constituțională a realizat o distincție clară între activitatea de punere în executare a mandatelor de supraveghere tehnică și cea de suport/srijin tehnic.

² Paragrafele 33—35.

156. Prin Decizia nr. 26 din 16 ianuarie 2019 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 193 din 12 martie 2019), în soluționarea conflictului juridic de natură constituțională dintre Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Parlamentul României, Înalta Curte de Casație și Justiție și celelalte instanțe judecătorești, prin paragraful 155, Curtea Constituțională a statuat că „... **sprrijinul/suportul/concursul tehnic nu poate fi echivalat cu o activitate de cercetare penală, specifică organelor de urmărire penală. De aceea, indiferent de faptul că sprrijinul tehnic, acordat în temeiul Legii nr. 14/1992, a vizat perioada de activitate a Codului de procedură penală din 1968 sau a noului Cod de procedură penală, Curtea reține că acest sprrijin nu putea fi valorizat ca o activitate de cercetare penală**”.

157. Ca urmare a pronunțării Deciziei nr. 51 din 16 februarie 2016 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 14 martie 2016), a fost adoptată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal, prin care s-a urmărit punerea în acord a dispozițiilor procesuale penale cu decizia Curții Constituționale.

158. Prin intermediul ordonanței de urgență a fost reglementată posibilitatea ca organele Serviciului Român de Informații să fie desemnate organe de cercetare penală speciale, conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală, pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală Codul de procedură penală. Totodată, a fost completată Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, cu un text de lege nou³ în baza căruia președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau unul dintre judecătorii anume desemnați este abilitat să verifice modul de punere în aplicare a supravegheților tehnice realizate de organele de urmărire penală în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor prevăzut de art. 8 alin. 2 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații (art. II pct. 1).

159. Corelativ, s-a dispus modificarea art. 8 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, în sensul că au fost introduse două alineate:

„Pentru relația cu furnizorii de comunicații electronice destinate publicului, Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații este desemnat cu rolul de a obține, prelucra și stoca informații în domeniul securității naționale. La cererea organelor de urmărire penală, Centrul asigură accesul nemijlocit și independent al acestora la sistemele tehnice în scopul executării supravegheților tehnice prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală.

(...)

Condițiile concrete de acces la sistemele tehnice al organelor judiciare se stabilesc prin protocoale de cooperare încheiate de Serviciul Român de Informații cu Ministerul Public, Ministerul Afacerilor Interne, precum și cu alte instituții în cadrul cărora își desfășoară activitatea, în condițiile art. 57 alin. (2) din Codul de procedură penală, organe de cercetare penală speciale.” (art. IV pct. 1 fraza întâi, fraza a doua, fraza a treia și fraza a patra)

160. Prin Decizia Curții Constituționale nr. 55 din 16 februarie 2022 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 11 aprilie 2022), în cadrul controlului de constituționalitate a priori efectuat de instanța de contencios constituțional, Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal, precum și dispozițiile art. I pct. 1 fraza a doua, ale art. II pct. 1, ale art. IV pct. 1 fraza a treia și ale art. IV pct. 2 fraza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal au fost declarate neconstituționale.

161. În ceea ce privește neconstituționalitatea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal au fost declarate ca neconstituționale următoarele:

— dispozițiile art. I pct. 1 fraza a doua din ordonanță („De asemenea, organele de cercetare penală speciale pot efectua, în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute în titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, din dispoziția procurorului, punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică.”);

— dispozițiile art. II pct. 1 din ordonanță [„(1) Semestrial sau ori de câte ori este nevoie, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau unul dintre judecătorii anume desemnați de către acesta verifică modul de punere în aplicare în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor prevăzut de art. 8 alin. 2 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, cu modificările și completările ulterioare, a supravegheților tehnice realizate de organele de urmărire penală. (2) Verificarea prevăzută la alin. (1) se face în condițiile prevăzute prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Raportul întocmit cu ocazia verificărilor va fi făcut public, prin afișare pe site-ul oficial al Înaltei Curți de Casație și Justiție.”];

— dispozițiile art. IV pct. 1 fraza a treia din ordonanță („Verificarea modului de punere în aplicare în cadrul C.N.I.C. a executării acestor supravegheți tehnice se realizează potrivit art. 30¹ din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.”);

— dispozițiile art. IV pct. 2 fraza a doua din ordonanță [„Prin excepție, organele Serviciului Român de Informații pot fi desemnate organe de cercetare penală speciale conform art. 55 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, conform prevederilor art. 57 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală.”]

162. Pentru aceasta s-a reținut, în esență, că atribuirea calității de organ de cercetare penală specială Serviciului Român de Informații încalcă prevederile art. 1 alin. (5), ale art. 26 și ale art. 28 din Constituție (paragraful 158), iar reglementarea competenței președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție sau a unuia dintre judecătorii anume desemnați de către acesta de a verifica modul de punere în aplicare, în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor, a supravegheților tehnice realizate de organele de urmărire penală încalcă art. 1 alin. (4) și (5), art. 124, 126, 131 și 132 din Constituție (paragraful 192).

³ Art. 30¹.

163. Deși prin aceeași decizie s-a analizat și critica referitoare la introducerea, prin actul normativ criticat, pentru prima dată în legislația română, a Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor în condițiile în care nu a fost înființat niciodată printr-un act normativ public (paragraful 194) și s-a apreciat că „*în domeniul supravegherii tehnice, reglementat de Codul de procedură penală, simpla indicare a unei structuri/entități/instituții menită să pună în executare mandatele emise, fără consacrarea sa legală, încalcă principiul legalității ...*”, nu au fost declarate neconstituționale dispozițiile art. IV pct. 1 fraza întâi, fraza a doua și fraza a patra din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016 privind unele măsuri pentru punerea în executare a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal, dispoziții care prevăd explicit că: „*Pentru relația cu furnizorii de comunicații electronice destinate publicului, Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații este desemnat cu rolul de a obține, prelucra și stoca informații în domeniul securității naționale. La cererea organelor de urmărire penală, Centrul asigură accesul nemijlocit și independent al acestora la sistemele tehnice în scopul executării supravegherii tehnice prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală. (3) Condițiile concrete de acces la sistemele tehnice al organelor judiciare se stabilesc prin protocoale de cooperare încheiate de Serviciul Român de Informații cu Ministerul Public, Ministerul Afacerilor Interne, precum și cu alte instituții în cadrul cărora își desfășoară activitatea, în condițiile art. 57 alin. (2) din Codul de procedură penală, organe de cercetare penală speciale.*”.

164. Or, tocmai aceste dispoziții legale conturează rolul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații în relația cu organele de urmărire penală, instituind obligația ca, la cererea acestora, să le asigure accesul **nemijlocit și independent** la sistemele tehnice proprii, în scopul executării supravegherii tehnice prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, condițiile concrete de acces la sistemele tehnice ale organelor judiciare stabilindu-se prin protocoale de cooperare.

165. În luna decembrie a anului 2016 a fost încheiat Protocolul privind cooperarea între Serviciul Român de Informații și Ministerul Public pentru stabilirea condițiilor concrete de acces la sistemele tehnice al Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor, înregistrat cu nr. 9.331 din 7 decembrie 2016, respectiv nr. 2.440/C din 8 decembrie 2016 („Protocolul”).

166. Protocolul stabilește, în baza Legii nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, modalitatea tehnică de cooperare între instituțiile anterior menționate și asigură, potrivit dispozițiilor art. 12 din respectivul act, și accesul Direcției Naționale Anticorupție, respectiv al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism la sistemele tehnice ale Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor în aceleași condiții stabilite convențional între cele două instituții semnatare.

167. Potrivit art. 3 din Protocol, accesul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, al Direcției Naționale Anticorupție, respectiv al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism din cadrul Ministerului Public („autoritățile judiciare”) la sistemele tehnice se realizează direct, nemijlocit și independent prin: (i) utilizarea aplicațiilor informatice de interceptare specifice; (ii) managementul țintelor, al mandatelor de supraveghere tehnică și al utilizatorilor conectați la sistem din cadrul structurii; (iii) direcționarea semnalului interceptat și/sau recepționarea acestuia către/de

către structuri stabilite de Ministerul Public; (iv) exportarea produselor interceptării prin intermediul aplicațiilor informatice specifice; (v) exploatarea traficului interceptat exclusiv din locațiile proprii și prin intermediul personalului specializat desemnat la nivelul fiecărei autorități judiciare.

168. În scopul operaționalizării, autoritățile judiciare au luat măsurile de natură logistică necesare pentru a avea posibilitatea ca, în mod complet autonom, să își marcheze în sistemul informatic centralizat țintele proprii și să aibă propriul administrator în aplicația de exploatare a conținutului sesiunilor interceptate.

169. Așa cum este menționat în cuprinsul Protocolului, Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor are atribuții limitate, care vizează doar administrarea sistemului tehnic de stocare a conținutului comunicațiilor transferate de operatorii de comunicații în condițiile din actul de autorizare, introdus în sistem de autoritate judiciară beneficiară. Procesele tehnice de interceptare a comunicațiilor sunt realizate în centrele operatorilor de telecomunicații, iar conținutul comunicațiilor interceptate este transferat în mod complet automatizat către sistemul de stocare administrat de Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor, fără vreo intervenție umană din partea personalului Serviciului Român de Informații.

170. Sistemul administrat de Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor asigură accesul simultan, autonom și independent al autorităților de interceptare administrate și utilizate de către autoritățile judiciare.

171. Fiecare autoritate judiciară este complet autonomă în gestionarea și utilizarea propriului flux de acces la sistemul tehnic al Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor. Accesul la conținutul comunicației interceptate se realizează de fiecare autoritate judiciară, conform principiului necesității de a cunoaște, prin introducerea datelor în aplicațiile informatice instalate pe terminalele proprii, care asigură securitatea sistemului și accesul utilizatorilor autorizați la fluxul de comunicații ce formează obiectul măsurii de supraveghere.

172. Astfel, fiecare autoritate judiciară are acces exclusiv la datele care privesc „țintele” (terminalele sau numerele de telefon ori conturile electronice cu privire la care s-au dispus măsuri de interceptare) proprii, în timp ce administratorul sistemului — Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor — nu are acces, din punct de vedere tehnic ori prin personalul propriu, la datele interceptate ca urmare a măsurilor de supraveghere tehnică puse în executare de către respectivele entități judiciare.

173. Se asigură, astfel, respectarea dispozițiilor art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, potrivit cărora: „Pentru realizarea activităților prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. a)—d), procurorul, organele de cercetare penală sau lucrătorii specializați din cadrul poliției folosesc nemijlocit sistemele tehnice și proceduri adecvate, de natură să asigure integritatea și confidențialitatea datelor și informațiilor colectate.”

174. În consecință, având în vedere că activitatea Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor constă în asigurarea accesului nemijlocit și direct al organelor de urmărire penală la sistemele de interceptare, fără a avea acces din punct de vedere tehnic ori prin personalul propriu, la datele interceptate ca urmare a măsurilor de supraveghere tehnică puse în executare, se constată că **punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, nu reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală.**

A doua întrebare

175. ***Dacă în procedura prevăzută de articolul 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, precum și de articolul 150 alin. (5) din Codul de procedură penală, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, aceste dispoziții legale instituind o procedură specială derogatorie de la dispozițiile art. 139 din Codul de procedură penală, în cauză existând un mandat de supraveghere tehnică, emis anterior în temeiul acestor din urmă dispoziții?***

176. În esență, problema este de a se clarifica dacă, odată ce a fost încuviințată de către judecător supravegherea video, audio sau prin fotografiere, mai este necesară o nouă sesizare a judecătorului de drepturi și libertăți în situațiile în care în cauză este introdus un investigator (sau colaborator) ori acesta poate proceda la supraveghere tehnică în baza mandatului anterior emis de către judecător.

177. Supravegherea tehnică este reglementată în dispozițiile art. 139 din Codul de procedură penală, iar procedura de emiterie a mandatului de supraveghere tehnică este reglementată în dispozițiile art. 140 din Codul de procedură penală.

178. Dispozițiile art. 148 din Codul de procedură penală reglementează utilizarea investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală și a colaboratorilor. Toate aceste dispoziții legale fac parte din titlul IV (intitulat „*Probele, mijloacele de probă și procedeele probatorii*”), capitolul IV (intitulat „*Metode speciale de supraveghere sau cercetare*”).

179. Conform dispozițiilor art. 138 alin. (1) din Codul de procedură penală, atât supravegherea video, audio sau prin fotografiere, cât și utilizarea investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală și a colaboratorilor constituie metode speciale de supraveghere sau cercetare și sunt prevăzute la literele c) și g). Tot această normă legală, prin alin. (13), stabilește că prin *supraveghere tehnică* se înțelege utilizarea uneia dintre metodele prevăzute la alin. (1) lit. a)–d), ceea ce înseamnă că supravegherea video, audio sau prin fotografiere este o metodă specială de supraveghere tehnică, iar utilizarea investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală și a colaboratorilor este o metodă specială de cercetare.

180. Prin *utilizarea investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor* se înțelege, potrivit dispozițiilor art. 138 alin. (10) din Codul de procedură penală, *folosirea unei persoane cu o altă identitate decât cea reală în scopul obținerii de date și informații cu privire la săvârșirea unei infracțiuni*. Rezultă, astfel, că suntem în prezența unei metode de cercetare ce are drept finalitate obținerea de date și informații, fără a putea fi echivalată cu un procedeu probator.

181. Așadar, supravegherea video, audio sau prin fotografiere și utilizarea investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală și a colaboratorilor sunt metode speciale de supraveghere sau cercetare, secrete, utilizate de către autoritățile publice.

⁴ Potrivit art. 139 alin. (2) din Codul de procedură penală, supravegherea tehnică se poate dispune în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute de Codul penal și de legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de droguri, infracțiunilor la regimul privind substanțele dopante, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infracțiunilor privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, de trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, de spălare a banilor, de falsificare de monede, timbre sau de alte valori, de falsificare de instrumente de plată electronică, în cazul infracțiunilor care se săvârșesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică, **contra patrimoniului, de șantaj, de viol, de lipsire de libertate în mod ilegal, de evaziune fiscală, în cazul infracțiunilor de corupție și al infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene ori în cazul altor infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare.**

Potrivit art. 148 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, autorizarea folosirii investigatorilor sub acoperire se poate dispune de procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, dacă există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni contra securității naționale prevăzute de Codul penal și de alte legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de droguri, infracțiunilor la regimul privind substanțele dopante, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infracțiunilor privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism sau asimilate acestora, de finanțare a terorismului, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, falsificare de instrumente de plată electronică, în cazul infracțiunilor care se săvârșesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică, șantaj, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, în cazul infracțiunilor de corupție, al infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, al infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene **ori în cazul altor infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 7 ani sau mai mare** ori există o suspiciune rezonabilă că o persoană este implicată în activități infracționale ce au legătură cu infracțiunile enumerate mai sus.

182. Clarificarea conținutului și sensului art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală și art. 150 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 139 din Codul de procedură penală reclamă interpretarea acestor norme prin utilizarea tuturor metodelor de interpretare pertinente, în scopul justei aplicări a legii.

183. Pornind de la interpretarea literală a textelor de lege, dispozițiile art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală stabilesc necondiționat și fără excepție că, în situația în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul sub acoperire să poată folosi dispozitive tehnice pentru a obține fotografii sau înregistrări audio și video, este obligatorie sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii unui nou mandat de supraveghere tehnică. Or, acolo unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să o facă, o condiționare a demersului procurorului de inexistența unui mandat de supraveghere tehnică obținut anterior autorizării folosirii unui investigator sub acoperire sau a unui colaborator echivalând cu o completare a dispozițiilor legale, ceea ce nu este permis organului judiciar.

184. Interpretarea sistematică, bazată pe coroborarea textelor legale de așa manieră încât interpretările acestora să se concilieze, dar și cu interpretarea teleologică, ținând cont de scopul legii, în demersul organului judiciar de stabilire a semnificației unui text legal, conduce la aceeași concluzie.

185. În cadrul interpretării sistematice, corelând cele două texte de lege, respectiv dispozițiile art. 139 alin. (2) din Codul de procedură penală și art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, se observă, în primul rând, din cronologia textelor, faptul că dispozițiile art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală sunt subsecvente celor ale art. 139 din Codul de procedură penală, relevând, astfel, un raport de la general la special, între supravegherea tehnică efectuată prin montarea dispozitivelor de înregistrare tehnică pe orice suport fix sau mobil și supravegherea tehnică efectuată prin purtarea dispozitivelor de către investigator sau colaborator. În al doilea rând, se observă o suprapunere **doar parțială** între sfera infracțiunilor în care se poate dispune supravegherea tehnică și cea a infracțiunilor în care se poate autoriza folosirea unui investigator sub acoperire (respectiv a unui colaborator), care conduce la concluzia unei perspective mai restrictive a legiuitorului în ceea ce privește posibilitatea utilizării metodei speciale de cercetare a investigatorului sau colaboratorului (situație care reprezintă premisa efectuării de fotografii, înregistrări video sau audio de către aceștia). Astfel, în vreme ce art. 139 alin. (2) din Codul de procedură penală condiționează dispunerea măsurii de supraveghere tehnică de posibila săvârșire a unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare, metoda de cercetare constând în autorizarea investigatorilor sub acoperire este condiționată, conform art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, de posibila comitere a unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 7 ani sau mai mare⁴. Această diferență este relevantă tocmai pentru a sublinia distincția dintre situațiile premisă ale dispunerii

măsurii de supraveghere tehnică în condițiile art. 139 din Codul de procedură penală, respectiv în condițiile art. 148 alin. (3) raportat la art. 139 din Codul de procedură penală, și diferențele de nuanță pe care le presupune analiza pe care trebuie să o întreprindă judecătorul de drepturi și libertăți în aprecierea proporționalității ingerinței, în fiecare dintre cele două situații.

186. În ceea ce privește interpretarea teleologică se constată că scopul reglementării art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală este oferirea unei protecții ridicate persoanei vizate de ancheta penală, în considerarea caracterului deosebit de invaziv al metodei de cercetare speciale constând în folosirea unei persoane, investigator sau colaborator, pentru obținerea de date și informații cu privire la comiterea unei infracțiuni, prin efectuarea de fotografii, înregistrări video sau audio de către aceasta.

187. Investigatorul sub acoperire sau colaboratorul poate purta dispozitive de înregistrare, aspect care reiese fără echivoc din dispozițiile art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, însă doar în condițiile în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că se respectă o proporționalitate între gravitatea ilicitului penal suspectat și ingerința puternică în viața privată (investigatorul ori colaboratorul, participând la ancheta penală ca interlocutori ai persoanei vizate de aceasta au, *ab initio*, posibilități sporite de a determina, de a surprinde, de a ocaziona, de a culege date și informații, chiar fără a depăși limitele unei anchete pasive, prin comparație cu un obiect sau o altă persoană care poartă tehnică de supraveghere fără cunoștința sa).

188. Prin urmare, scopul urmărit de legiuitor, acela de a acorda o protecție efectivă și adecvată vieții private a persoanei suspectate de comiterea unei infracțiuni, în situația efectuării de înregistrări video sau audio de către un investigator sau colaborator, nu poate fi atins în măsura în care judecătorul de drepturi și libertăți, la momentul emiterii mandatului de supraveghere tehnică, în condițiile art. 139 din Codul de procedură penală, nu a cunoscut folosirea investigatorului sub acoperire ori a colaboratorului și, în consecință, nu a avut posibilitatea de a analiza legalitatea și oportunitatea efectuării de fotografii, înregistrări video sau audio de către acesta.

189. Limitările aduse drepturilor fundamentale ale persoanelor trebuie să se supună testului necesității, proporționalității și subsidiarității, motiv pentru care orice restrângere trebuie să aibă loc în condiții stricte și, în speță, autorizate de judecătorul de drepturi și libertăți.

190. Folosirea unor astfel de metode speciale de supraveghere sau cercetare implică un nivel ridicat de ingerință în viața privată a unei persoane, aspect care face necesară trimiterea la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Constituționale cu privire la importanța controlului exercitat de un magistrat independent (judecătorul) în cauzele în care se impun astfel de măsuri.

191. Astfel, în jurisprudența Curții de la Strasbourg pot fi citate, exemplificativ, Cauza *Valenzuela Contreras contra Spaniei*, Hotărârea din 30 iulie 1998, și Cauza *Roman Zakharov c. Rusiei* (MC), Hotărârea din 4 decembrie 2015, prin care s-a apreciat că măsurile secrete de supraveghere sau de interceptare a comunicărilor de către autoritățile publice constituie ingerințe ale unei autorități publice în dreptul la respectarea vieții private și a corespondenței, o astfel de

ingerință încălcând articolul 8 § 2 din CEDO, cu excepția cazului în care, „în conformitate cu legea”, urmărește unul sau mai multe scopuri legitime în temeiul paragrafului 2 și, în plus, este „necesară într-o societate democratică” pentru a le atinge (Hotărârea *Kopp împotriva Elveției* din 25 martie 1998, Rapoartele 1998-II, p. 539, § 50).

192. În același context, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că „... este conștientă de dificultățile implicate de lupta împotriva infracțiunilor grave și de necesitatea ca autoritățile să recurgă uneori la metode de anchetă mai elaborate. Convenția nu împiedică, în stadiul de pregătire a materialului de urmărire penală și când natura infracțiunii o poate justifica, folosirea de surse precum informatori anonimi ... Recurgerea la astfel de surse este acceptabilă doar dacă este însoțită de garanții adecvate și suficiente împotriva abuzurilor, în special în cadrul unei proceduri clare și previzibile pentru autorizarea, punerea în aplicare și controlul măsurilor de anchetă în cauză [a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 februarie 2008, în Cauza *Ramanauskas împotriva Lituaniei* (MC), pct. 51]”.

193. Din această jurisprudență se poate trage concluzia că principala condiție pentru a nu fi încălcat art. 8 § 2 din CEDO este aceea ca ingerința să fie „prevăzută de lege”, respectiv să aibă un temel în dreptul intern, care să respecte toate condițiile de calitate ale legii.

194. Astfel, nu este suficient ca ingerința să fie prevăzută de o lege previzibilă, cu reguli clare și detaliate, ci este imperios necesar ca autoritățile statului, când folosesc astfel de metode speciale de supraveghere sau cercetare, să respecte întocmai dispozițiile legale.

195. Curtea Constituțională a României, fiind sesizată cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 148 alin. (3) și (10) din Codul de procedură penală⁵, a analizat conformitatea acestora cu cadrul constituțional și convențional, iar prin considerentele acesteia⁶ a statuat că pe lângă îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 141 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, atunci când procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul sub acoperire să poată folosi dispozitive tehnice în vederea obținerii de fotografii sau înregistrări video, legiuitorul a impus obligația de a sesiza judecătorul de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică, „dispozițiile art. 141 din Codul de procedură penală aplicându-se în mod corespunzător”. Parcurgerea acestei proceduri este considerată de către Curte ca fiind o „garanție expresă a respectării condițiilor restrângerii exercițiului dreptului la respectarea vieții private și de familie prevăzute de lege și a dreptului la un proces echitabil”.

196. Totodată, instanța de contencios constituțional a subliniat că „... procedura care reglementează utilizarea colaboratorilor este clar și strict reglementată, sub controlul procurorului și, respectiv, al judecătorului de drepturi și libertăți. [...]”

197. În consecință, caracterul special al procedurii ce nu permite derogări, argumentele ce țin de rolul conferit judecătorului de drepturi și libertăți în arhitectura procesului penal în contextul separării funcțiilor judiciare, aspectele reliefate de jurisprudența anterior menționată cu privire la standardul

⁵ Decizia nr. 50 din 4 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 306 din 13 aprilie 2020, prin care a respins, ca neîntemeiată, această excepție și a constatat că dispozițiile art. 148 alin. (3) și (10) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

⁶ Paragrafele 22—23.

constituțional și convențional de protecție a libertăților individuale impun concluzia că, în cazurile în care procurorul recurge la procedura prevăzută de art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, este obligat să sesizeze judecătorul de drepturi și libertăți chiar și în cazul existenței unui mandat de supraveghere emis anterior, exigență legală care, sub niciun temei, nu poate fi eludată.

198. Pentru considerentele expuse, Înalta Curte de Casație și Justiție va admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 3.556/103/2022/a1, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept: „*Dacă punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală?*”, respectiv „*Dacă în procedura prevăzută de articolul 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, precum și de articolul 150 alin. (5) din Codul de procedură penală, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie în cazul în care procurorul*

apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, aceste dispoziții legale instituind o procedură specială derogatorie de la dispozițiile art. 139 din Codul de procedură penală, în cauză existând un mandat de supraveghere tehnică, emis anterior în temeiul acestor din urmă dispoziții”, și va stabili următoarele:

1. Punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, nu reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală.

2. În procedura prevăzută de articolul 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, precum și de articolul 150 alin. (5) din Codul de procedură penală, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, chiar dacă există un mandat de supraveghere tehnică de aceeași natură emis anterior, aceste dispoziții legale instituind o procedură specială, derogatorie de la prevederile art. 139 din Codul de procedură penală.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 3.556/103/2022/a1, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„*Dacă punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală?*”, respectiv

„*Dacă în procedura prevăzută de articolul 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, precum și de articolul 150 alin. (5) din Codul de procedură penală, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, aceste dispoziții legale instituind o procedură specială derogatorie de la dispozițiile art. 139 din Codul de procedură penală, în cauză existând un mandat de supraveghere tehnică, emis anterior în temeiul acestor din urmă dispoziții*”, și stabilește următoarele:

1. Punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, nu reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală.

2. În procedura prevăzută de articolul 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, precum și de articolul 150 alin. (5) din Codul de procedură penală, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, chiar dacă există un mandat de supraveghere tehnică de aceeași natură emis anterior, aceste dispoziții legale instituind o procedură specială, derogatorie de la prevederile art. 139 din Codul de procedură penală.

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 2 octombrie 2023.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE
A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
judecător **ELENI CRISTINA MARCU**

Magistrat-asistent,
Costin Cristian Pușcă